

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ГРАДИШКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК

Обрађивач:

Одјељење за привреду и
друштвене дјелатности

ИНФОРМАЦИЈА

о стању у привреди у граду Градишка за 2020. годину

Градишка, јун 2021. године

1. Увод

Усвојеним Програмом рада Скупштине града Градишка за 2021. годину планирана је Информација о стању у привреди у граду Градишка за 2020. годину. Одјељење за привреду и друштвене дјелатности је обрадило ову информацију у складу са својим дјелокологом рада и расположивим изворима података. При изради су коришћени сљедећи извори података:

1. Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ),
2. Пореска управа Републике Српске (ПУ РС),
3. Подручна привредна комора Бања Лука (ППК БЛ),
4. Републички завод за статистику Републике Српске (РЗЗС),
5. ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске и
6. Регистар предузетника Града Градишка.

Посматрани подаци за уочавање трендова привреде Градишке су:

- структура привредних друштава¹,
- структура предузетника⁶
- укупни приходи и расходи¹,
- укупни добитак и губитак¹,
- укупне обавезе и потраживања¹,
- запосленост и просјечна плата^{2и4},
- незапосленост⁵ и
- спољнотрговинска размјена³.

У овој информацији коришћене су сљедеће дефиниције:

Пословни субјекат је основни субјекат који је предмет уписа у регистар, односно субјекат који је стекао својство пословног субјекта уписом у судски или неки други регистар или на основу законског прописа - одлуке о оснивању.

Дио пословног субјекта је пословна, организациона или нека друга јединица у саставу основног субјекта. У Регистар се евидентирају јединице које на адреси сједишта пословног субјекта обављају дјелатност различиту од претежне дјелатности или обављају исту дјелатност на другој локацији.

Привредно друштво је правно лице које оснивају правна и/или физичка лица ради обављања дјелатности у циљу стицања добити.

Предузетник је физичко лице које обавља предузетничку дјелатност у своје име и за свој рачун ради стицања добити, и као такав уписан је у регистар предузетника.

Под појмом **дјелатности** се подразумева комбинација активности које коришћењем улазних фактора (радне снаге, сировина, енергије итд.) доводе до стварања одређених резултата (роба, производа или услуга). Из тога произилази да је дјелатност одређена инпутима, производним процесом и аутпутима.

Основна (претежна) дјелатност је дјелатност која у највећој мјери доприноси формирању укупне додате вриједности, односно дјелатност путем које субјекат остварује највећи приход, односно запошљава највећи број радника.

Дјелатности су евидентирани према **Класификацији дјелатности**. Класификација садржајно и структурно у потпуности одговара статистичкој Класификацији дјелатности NACE Rev. 2 (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne) која је обавезан стандард ЕУ и упоредива је са међународном класификацијом UN ISIC Rev. 4 (International Standard Industrial Classification).

2. Структура пословних субјеката

Привредна друштва

Према Уредби о класификацији дјелатности Републике Српске постоји укупно 21 подручје дјелатности. Привредна друштва са сједиштем у Градишци, која су предала завршни рачун АПИФ-у за 2020. годину, пословала су у укупно 18 подручја дјелатности (Табела 1). Поред 503 активних привредних друштава са сједиштем у Градишци, на подручју Градишке активно је и око 500 издвојених јединица пословних субјеката са подручја Градишке и других локалних заједница.

Табела 1 СТРУКТУРА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА СА СЈЕДИШТЕМ У ГРАДИШЦИ ПРЕМА ПОДРУЧЈУ ДЈЕЛАТНОСТИ

Бр.	Подручје дјелатности	2019	2020	% за 2020
1	А - Пољопривреда, шумарство и риболов	42	43	8,5%
2	В - Вађење руда и камена	2	2	0,4%
3	С - Прерађивачка индустрија	104	98	20,0%
4	Д - Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	4	4	0,8%
5	Е - Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	4	4	0,8%
6	Ф - Грађевинарство	29	25	6,2%
7	Г - Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	161	158	31,2%
8	Н - Саобраћај и складиштење	59	59	12,1%
9	И - Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	5	6	0,6%
10	Ј - Информације и комуникације	10	11	1,8%
11	К - Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	1	1	0,2%
12	Л - Пословање некретнинама	4	4	0,8%
13	М - Стручне, научне и техничке дјелатности	37	40	7,3%
14	Н - Административне и помоћне услужне дјелатности	7	5	1,4%
15	Р - Образовање	5	5	1,2%
16	Q - Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	25	28	4,8%
17	Р - Умјетност, забава и рекреација	3	3	0,6%
18	S - Остале услужне дјелатности	6	7	1,2%
Укупно		508	503	100,00%

Предузетници

На основу података из регистра предузетника Града Градишка, на дан 31.12.2020. године активно је 1.039 предузетника са сједиштем у Градишци (Табела 2), од чега је 401 жена, или процентуално 38,52%. Поред активних предузетника, на подручју Градишке, активно је 166 издвојених пословних јединица предузетника са сједиштем у Градишци и другим јединицама локалних самоуправа.

Табела 2 СТРУКТУРА ПРЕДУЗЕТНИКА СА СЈЕДИШТЕМ У ГРАДИШЦИ ПРЕМА ПОДРУЧЈУ ДЈЕЛАТНОСТИ

Бр.	Подручје дјелатности	На дан 31.12.2019.	На дан 31.12.2020.	% за 2020
1	А - Пољопривреда, шумарство и риболов	15	16	1,54%
2	С - Прерађивачка индустрија	134	132	12,70%
3	Е - Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	2	3	0,29%
4	Ф – Грађевинарство	43	49	4,72%
5	Г - Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	369	347	33,40%
6	Н - Саобраћај и складиштење	45	47	4,52%
7	И - Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	219	209	20,12%
8	Ј - Информације и комуникације	10	14	1,35%
9	К - Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	9	12	1,15%
10	Л - Пословање некретнинама	2	2	0,19%
11	М - Стручне, научне и техничке дјелатности	43	49	4,72%
12	Н - Административне и помоћне услужне дјелатности	16	16	1,54%
13	Р – Образовање	11	11	1,06%
14	Р - Умјетност, забава и рекреација	6	6	0,58%
15	С - Остале услужне дјелатности	119	126	12,13%
Укупно		1.043	1.039	100,0%

3. Економски показатељи

Приходи и расходи привредних друштава

Укупни приходи у 2020. години износили су 739.313.221 КМ, док су у 2019. години износили 749.643.093 КМ. То показује да је у 2020. години дошло до смањења у односу на 2019. годину за 10.329.872 КМ, или процентуално за 1,37%.

Укупни расходи у 2020. години износили су 681.644.826 КМ, док су у 2019. години износили 699.229.070 КМ. То показује да је у 2020. години остварено смањење у односу на 2019. годину за 17.584.244 КМ, или процентуално за 2,51%, што је условило повећање рентабилитета привреде односно повећање економичности привређивања.

Приходи и број запослених привредних друштава по областима

Табела 3 ПРИХОДИ И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ ПО ОБЛАСТИМА

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2019. години	Приходи у 2020. години	Индекс	Број запослен их у 2019. години	Број запослених у 2020. години	Индекс
01	Биљна и сточарска производња, лов и припадајуће услужне дјелатности	21.821.148	19.465.585	89,2	117	121	103,42

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2019. години	Приходи у 2020. години	Индекс	Број запослених у 2019. години	Број запослених у 2020. години	Индекс
02	Шумарство и сјеча дрвета	388.040	655.008	168,8	9	17	188,89
05	Вађење угља и лигнита	5.850	1.290.214	22054,9	0	2	-
07	Вађење руда метала	44.335.886	41.946.370	94,6	440	405	92,05
10	Производња прехранбених производа	61.832.668	59.785.857	96,7	172	165	95,93
13	Производња текстила	2.494.236	2.709.208	108,6	168	166	98,81
14	Производња одјеће	5.239.262	7.852.370	149,9	292	543	185,96
16	Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, сем намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	52.893.300	58.026.197	109,7	225	211	93,78
17	Производња хартије и производа од хартије	138.911	143.372	103,2	2	2	100,00
18	Штампање и умножавање снимљених записа	0	12.136	-	0	1	-
20	Производња хемикалија и хемијских производа	0	51.836	-	0	1	-
21	Производња основних фармацеутских производа и фармацеутских препарата	1.968.174	2.448.158	124,4	25	24	96,00
22	Производња производа од гуме и пластичних маса	2.797.185	2748.428	98,3	28	29	103,57
23	Производња осталих производа од неметалних минерала	5.652.013	4.105.381	72,6	49	53	108,16
24	Производња базних метала	1.091.877	1.155.640	105,8	12	14	116,67
25	Производња готових металних производа, сем машина и опреме	39.423.877	28.825.162	73,1	307	275	89,58
26	Производња рачунара, електронских и оптичких производа	693.685	702.598	101,3	7	7	100,00
27	Производња електричне опреме	6.641.228	6.481.890	97,6	231	256	110,82
28	Производња машина и опреме, д. н.	21.994.714	22.189.879	100,9	220	241	109,55
29	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	1.005.551	1.168.321	116,2	9	10	111,11
31	Производња намјештаја	73.008.656	65.569.988	89,8	978	960	98,16
32	Остала прерађивачка индустрија	51.419	54.186	105,4	2	2	100,00
33	Поправак и инсталац. машина и опреме	31.498	17.850	56,7	1	1	100,00

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2019. години	Приходи у 2020. години	Индекс	Број запослених у 2019. години	Број запослених у 2020. години	Индекс
35	Снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	214.961	295.740	137,6	2	2	100,00
36	Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом	4.382.765	4.313.108	98,4	89	85	95,51
38	Прикупљање отпада, дјелатности обраде и одлагања отпада; рециклажа материјала	5.301.088	5.396.705	101,8	116	113	97,41
39	Дјелатности санације (ремедијације) околине и остале услуге управљања отпадом	1.607.746	1.075.275	66,9	22	20	90,91
41	Изградња објеката високоградње	5.222.164	5.652.283	108,2	56	64	114,29
42	Изградња објеката нискоградње	7.892.767	11.352.225	143,8	71	75	105,63
43	Специјализоване грађевинске дјелатности	14.874.711	12.481.286	83,9	108	105	97,22
45	Трговина на велико и на мало моторним возилима и мотоциклима; поправка моторних возила и мотоцикала	16.526.489	14.120.321	85,4	76	79	103,95
46	Трговина на велико, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	197.858.787	199.973.260	101,1	490	517	105,51
47	Трговина на мало, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	75.092.289	69.074.559	92,0	531	510	96,05
49	Копнени саобраћај и цјевоводни транспорт	26.299.513	23.405.780	89,0	181	175	96,69
52	Складиштење и пратеће дјелатности у саобраћају	12.657.654	10.278.845	81,2	140	133	95,00
55	Смјештај	7.044	31.547	447,9	4	1	25,00
56	Дјелатност припреме и послуживања хране и пића	1.144.473	1.221.196	106,7	17	33	194,12
60	Емитовање програма	609.346	605.066	99,3	22	21	95,45
62	Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности	828.003	1.809.275	218,5	4	4	100,00
63	Информационе услужне дјелатности	840	0	-	1	0	-
64	Финансијско посредовање, сем осигурања и пензионих фондова	1.800	0	-	0	0	-
68	Пословање некретнинама	3.763.451	3.026.365	80,4	34	38	111,76

Шиф. дј.	Област дјелатности	Приходи у 2019. години	Приходи у 2020. години	Индекс	Број запослених у 2019. години	Број запослених у 2020. години	Индекс
69	Правни и рачуноводствени послови	1.473.695	1.611.949	109,4	45	43	95,56
70	Управљачке дјелатности; савјетовање које се односи на управљање	161.516	203.245	125,8	6	6	100,00
71	Архитектонске и инжењерске дјелатности; техничко испитивање и анализа	6.732.373	4.474.641	66,5	148	103	69,59
73	Реклама, пропаганда и истраживање тржишта	567.228	459.620	81,0	4	4	100,00
74	Остале стручне, научне и техничке дјелатности	0	15.147.283	-	0	1	-
75	Ветеринарске дјелатности	1.586.073	2.128.810	134,2	30	32	106,67
77	Дјелатности изнајмљивања и давања у закуп (лизинг)	0	44.459	-	0	0	-
79	Путничке агенције, туроператори, остале резервацијске услуге и припадајуће дјелатности	612.380	132.387	21,6	5	4	80,00
81	Услуге управљања и одржавање зграда и дјелатности уређења и одржавања зелених површина	407.716	812.910	199,4	12	10	83,33
85	Образовање	592.623	284.017	47,9	24	18	75,00
86	Дјелатности здравствене заштите	19.103.902	21.544.480	112,8	650	692	106,46
87	Дјелатности социјалног рада без смјештаја	177.636	565.863	318,6	18	30	166,67
88	Дјелатности социјалног рада без смјештаја	13.310	34.918	262,3	2	2	100,00
90	Креативне, умјетничке и забавне дјелатности	27.422	32.509	118,6	2	2	100,00
93	Спортске, забавне и рекреативне дјелатности	118.005	45.426	38,5	4	4	100,00
96	Остале личне услужне дјелатности	274.145	272.234	99,3	9	10	111,11
-	Укупно	749.643.093	739.313.221	98,6	6.217	6.442	103,62

Извор: АПИФ (обухват од 503 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2020. годину);

Укупан приход по запосленом у 2020. години износи 114.765 КМ, а у 2019. години 120.580 КМ. Области са највећим приходима по запосленом раднику у 2020. години приказани су у Табели 4.

Табела 4 ОБЛАСТИ СА НАЈВЕЋИМ ПРИХОДИМА
ПО ЗАПОСЛЕНОМ РАДНИКУ

Бр.	Област
1	Остале стручне, научне и техничке дјелатности
2	Вађење угља и лигнита
3	Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности
4	Трговина на велико, сем трговине моторним возилима и мотоциклима
5	Производња прехранбених производа

Извор: АПИФ (обухват од 503 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2020. годину);

Добитак и губитак привредних друштава

Укупан нето добит у 2020. години износио је 66.001.078. КМ, док је у 2019. години износио 59.605.304 КМ. То показује да је у 2020. години остварено повећање у односу на 2019. годину за 6.395.774 КМ, или процентуално за 10,73%.

Добитак по запосленом у 2020. години износи 10.245 КМ, док је у 2019. години износио 9.587 КМ. То показује да је у 2020. години дошло до повећања у односу на 2019. годину за 658 КМ, или процентуално за 6,86%.

Нето добит у укупном приходу у 2020. години учествује са 8,9%, а 2019. години учествовала са 7,9%.

Укупан губитак у 2020. години износио је 13.989.643, док је у 2019. години износио 13.159.201 КМ. То показује да је у 2020. години у односу на 2019. годину губитак повећан за 830.442 КМ, или процентуално за 6,31%.

Највећи губици остварени су у пољопривреди, прерађивачкој индустрији и здравственој заштити. Губици у ове три области износе 11.934.511 и учествују у укупним губицима са 85,3%.

Обавезе и потраживања привредних друштава

Укупне обавезе закључно са 31.12.2020. године износиле су 458.167.495 КМ, док су са 31.12.2019. године износиле 455.144.550 КМ. То показује да је у 2020. години дошло до повећања у односу на 2019. годину за 0,66%.

Укупна потраживања закључно са 31.12.2020. године износила су 162.643.228 КМ, док су са 31.12.2019. године износила 131.499.177 КМ. То показује да је у 2020. години дошло до повећања у односу на 2019. годину за 19,18%.

Запосленост и просјечна плата

Према подацима АПИФ-а, у 503 привредних друштава на бази часова рада закључно са 31.12.2020. године запослена су 6.442 лица. У поређењу са 2019. годином дошло је до повећања броја запослених за 225 лица, или процентуално за 3,49%. Просјечна бруто плата на бази часова рада по раднику у 2020. години износила је 1.279,34 КМ, а у 2019. години је износила 1.241,84 КМ.

Према подацима Републичког завода за статистику, који два пута годишње (у марту и септембру) врши прикупљање и обраду података о броју стално запослених на подручју Градишке, просјечан број запослених на годишњем нивоу у 2020. години је 10.989. У односу на 2019. годину укупан број запослених повећао за 306, или процентуално за 2,9%. Број запослених на подручју Градишке учествује са 4,0% у укупном броју запослених у Републици Српској и са 7,6% на подручју које покрива Привредна комора Бања Лука.

У наведеним подацима нису обухваћени запослени у одбрани, запослени који своју активност обављају на индивидуалним пољопривредним газдинствима, запослени код

међународних организација, као и лица из Републике Српске запослена у представништвима БиХ у иностранству.

Према подацима Пореске управе Републике Српске, на дан 31.12.2020. године број запослених у предузећима чије је сједиште на подручју града Градишк је 10.415, а број запослених на подручју града Градишка без обзира да ли је сједиште предузећа на подручју Града је 11.195. Број запослених по годинама приказан је у табели испод.

Табела 5 БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Податак / година	2019	2020
Број запослених у предузећима чије је сједиште на подручју града Градишка	10.497	10.415
Број запослених на подручју града Градишка без обзира да ли је сједиште предузећа на подручју града Градишка	11.246	11.195

Извор: Пореска управа Републике Српске

Табела 6 ПРОСЈЕЧНА БРУТО ПЛАТА

Подручје / година	2016	2017	2018	2019	2020
Градишка	1.267	1.220	1.251	1.316	1.364
РС	1.344	1.331	1.358	1.407	1.485
% Градишка / РС	94,3%	91,7%	92,1%	93,5%	91,9%

Извор: Републички завод за статистику

Табела 7 ПРОСЈЕЧНА НЕТО ПЛАТА

Подручје / година	2016	2017	2018	2019	2020
Градишка	789	766	791	852	888
РС	836	831	857	1024	956
% Градишка / РС	94,4%	92,2%	92,3%	83,2%	92,9%

Извор: Републички завод за статистику

Незапосленост

Активна понуда радне снаге евидентирана на Бироу за запошљавање Градишка закључно са 31.12.2020. години износила је 2.949 лица, у односу на 2019. годину дошло је смањен за 1.486 лица, или процентуално за 50,39%. Наведено смањење је резултат ступања на снагу Закона о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености, на основу кога је Завода за запошљавање Републике Српске престао да води евиденцију лица ради остваривања других права, као што је право на здравствено осигурање и слично.

Табела 8 АКТИВНА ПОНУДА РАДНЕ СНАГЕ

Подручје / година	2016	2017	2018	2019	2020
Градишка	6.209	5.788	5.354	4.435	2949

Извор: Завод за запошљавање Републике Српске

Спољнотрговинска размјена

Укупан обим робне размјене у 2021. години износио је 611,0 милиона КМ, док је у 2019. години износио 562,2 милиона КМ. То показује да је у 2020. години остварен раст у односу на 2019. годину за 48,8 милиона КМ, или процентуално 8,6%.

Извоз остварен у 2020. години износио је 318,9 милиона КМ, док је у 2019. години износио 275,7 милиона КМ. То показује да је у 2020. години остварен раст у односу на 2019. годину за 43,2 милион КМ, или процентуално за 15,6%.

Увоз остварен у 2020. години износио је 292,2 милиона КМ, док је у 2019. години износио 286,6 милиона КМ. То показује да је у 2020. години остварен раст у односу на 2019. годину за 5,6 милиона КМ, или процентуално за 1,9%.

У 2020. години остварен је спољнотрговински суфицит у износу 26,6 милиона КМ, у односу на 2019. годину када је остварен дефицит у износу од 10,9 милиона КМ.

Табела 9 СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА

- у 000 КМ

Податак / година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Обим	356.265	425.999	536.609	580.866	562.244	611.083
Извоз	178.340	210.669	272.790	295.816	275.685	318.854
Увоз	177.925	215.330	263.819	285.050	286.559	292.229
Салдо	415	-4.661	8.971	10.766	-10.874	26.625
Покривеност увоза извозом	100,2%	97,8%	103,4%	103,8%	96,2%	109,1%

Извор: Подручна привредна комора Бања Лука

Табела 10 УЧЕШЋЕ УВОЗА И ИЗВОЗА ПРИВРЕДЕ ГРАДИШКЕ

Показатељ / година	2019	2020
Учешће у извозу подручја Коморе Бања Лука	13,10%	16,03%
Учешће у извозу Републике Српске	7,20%	8,96%
Учешће у увозу подручја Коморе Бања Лука	9,10%	17,5%
Учешће у увозу Републике Српске	5,70%	11,2%

Извор: Подручна привредна комора Бања Лука

4. Резиме финансијских показатеља привредних друштава са сједиштем у Градишци

Табела 11 ОСНОВНЕ БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Бр.	Билансна позиција	2019	2020	Индекс
1	Стална имовина	421,7	433,6	102,8
2	Основна средства	387,7	400,4	103,3
3	Текућа имовина	372,5	402,4	108,0
4	Залихе	178,8	162,2	90,7
5	Потраживања	131,5	162,6	123,7
6	Готовина и еквиваленти	35,0	43,4	124,0
7	Укупна актива	815,0	867,1	106,4
8	Капитал	340,9	386,6	113,4
9	Резерве	11,7	11,8	100,9
10	Дугорочна резервисања	18,9	22,3	118,0
11	Обавезе	455,1	458,2	100,7
12	Дугорочне обавезе	142,7	144,6	101,3
13	Краткорочне обавезе	312,5	313,6	100,4
14	Укупна пасива	815,0	867,1	106,4
15	Приходи	749,6	739,3	98,6
16	Расходи	699,2	681,6	97,5
Бр.	Коефицијенти	2019	2020	Опт. вриј.
1	Тренутна ликвидност - готовина / краткорочне обавезе	0,11	0,14	$\geq 0,10$
2	Текућа ликвидност - (потраживања + готовина) / краткорочне обавезе	0,53	0,66	≥ 1
3	Општа ликвидност - обртна имовина / краткорочне обавезе	1,19	1,28	2
4	Коефицијент задужености - обавезе / стална имовина	1,08	1,06	$< 0,5$
5	Степен самофинансирања - (капитал + дуг. резервисања) / (стална имовина + залихе)	0,60	0,69	1
6	Економичност - приходи / расходи X 100	107,2	108,5	> 100
7	Стална имовина/актива	51,7%	50,0%	-
8	Обртна имовина/актива	45,7%	46,4%	-
9	Капитал/пасива	41,8%	44,6%	-
10	Обавезе/пасива	55,8%	52,8%	-

Извор: АПИФ (обухват од 503 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2020. годину у односу на 508 привредна друштва која су предала завршни рачун за 2019. годину);

5. Преглед основних показатеља стања привреде Градишке

Табела 12 ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДЕ ГРАДИШКЕ

* у мил. КМ

Бр.	Опис	2019	2020	Индекс
1	Број привредних друштава са сједиштем у Градишци	508	503	99,0
2	Број предузетника са сједиштем у Градишци	1.043	1.039	99,6
3	Број запослених ⁵	11.246	11.195	99,6
4	Просјечна бруто плата ¹	1.316	1.364	103,6
5	Просјечна нето плата ¹	852	888	104,2
6	Активна понуда радне снаге ²	4.435	2.949	66,5
7	Обим робне размјене ^{3*}	562,2	611,1	108,7
8	Извоз ^{3*}	275,7	318,9	115,7
9	Увоз ^{3*}	286,6	292,2	102,0
10	Нето добит ^{4*}	60	66	110,0
11	Губитак ^{4*}	13,2	14,0	106,1

¹ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске;

² Извор: Завод за запошљавање Републике Српске;

³ Извор: Подручна привредна комора Бања Лука;

⁴ Извор: АПИФ (обухват од 503 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2020. годину у односу на 508 привредних друштава која су предала завршни рачун за 2019. годину);

⁵ Извор: Пореска управа Републике Српске;

Напомена: За предузетнике нису исказани финансијски показатељи, због тога што иси немају законску обавезу предаје завршног рачуна АПИФ-у.

6. Реализација програма и мјере у циљу ублажавања економски посљедица пандемије COVID-19

Скупштина града Градишка крајем 2019. године усвојила је Програм подстицаја за развој предузетништва за 2020. годину у граду Градишка и Програм подстицаја за новосноване привредне субјекте за 2020. годину. Међутим услед новонастале ситуације проузроковане пандемијом COVID-19 програм нису реализовани. Скупштина града Градишка у априлу 2020. године усвојила је Програм додјеле субвенција пословним субјектима погођеним кризом изазваном новим вирусом корона (COVID-19) у граду Градишка. На основу усвојеног Програма Градска управа града Градишка расписала је "Јавни позив пословним субјектима у граду Градишка за ублажавања економски посљедица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2", овај јавни позив пословним субјектима односио се на: ослобађање од плаћања комуналне таксе за истицање пословног имена, ослобађања накнаде за плаћања за заузимање јавне површине, ослобађање од комуналне таксе за постављање реклама и ослобађања од плаћања закупнине закупцима пословних просторија које су у уговорном односу са Градом. Јавним позивом одобрене су субвенције за ослобађање од плаћања комуналне таксе за истицање пословног имена, ослобађања накнаде за плаћања за заузимање јавне површине и ослобађање од комуналне таксе за постављање реклама за 138 привредних субјеката са подручја града Градишка.

7. Закључне напомене

Познато је да је привредна активност у 2020. години праћена огромном неизвјесношћу изазваном пандемијом корона вируса, која је запријетила највећом економском рецесијом у посљедњих 100 година. Међутим у Градишкој привреди није дошло до значајнијих поремећаја у односу на претходну годину, што је посљедица прије свега структуре њене привреде, мањег утицаја конкуренције на њен положај, као и могућности бржег и успјешнијег проналажења могућности пласмана производа на инострано тржиште.

Укупан приход привредних друштава у прошлој години је нижи за свега 1,4% у односу на претходну годину, а број запослених лица је чак повећан за 3,62% уз истовремено повећање добити за 10,73%. Структура привреде на подручју Градишка се већ дужи низ година не мјења. Водеће гране у привреду су прерађивачка индустрија са учешћем са 35% у укупном приходу привредних друштава Градишке и 46% у укупном броју запослених лица, а слиједи трговина на велико и мало са учешћем од 36% у укупном приходу и 16% у укупном броју запослених лица. Три главне области привређивања - прерађивачка индустрија, трговина и грађевинарство - обезбјеђују 75% укупног прихода привредних друштава и учествују са 66% у укупном броју запослених лица. Већина показатеља привређивања указује на чињеницу да је привреда Градишке релативно стабилна уз умјерене осцилације услед промјене услова на тржишту. У 2020. години због наговјештене неизвјесности привреда Градишке је учинила додатне напоре на подручју спољнотрговинске размјене и отворила значајније могућност пласмана својих производа. Извоз је повећан за 15,7% у односу на претходну годину, а увоз за 2%, што је обезбједило раст покрића увоза извозом, који је достига проценат од 109,1%. У спољнотрговинској размјени Градишка привреда је знатно побољшала свој положај и на нивоу Републике Српске и на подручја Привредне коморе Бања Лука.

Иако највећи дио становништва Градишке своју егзистенцију заснива на пољопривредној производњи, ова област привређивања није довољно искориштена и не обезбјеђује ни приближно могуће ефекте. Ограничавајући фактори развоја ове области су неорганизованост пољопривредних произвођача (неповјерење у задругарство и удружења), старосна структура произвођача, нестабилност тржишта без гаранције преузимања произведених пољопривредних производа, незаштићености домаће производње од прекомјерног увоза, те спорог прилагођавања производње траженим условима укључујући и сертификације производа.

Значајне развојне могућности на подручју Градишке постоји у предузетничкој области у којој активно дјелује 1039 предузетника. То посебно потврђује чињеница да расте број предузетника у области информатике и телекомуникација, те стручним научним и техничким дјелатностима, а то су области у којима је очекивати уз раст производње прехранбених производа највећу експанзију у будућности.

8. Предвиђања привредних кретања

Све је више извјесно да ће пандемија корона вируса у овој и наредној години бити окончана, што ће повећати интерес и потребе даљег развоја на свим подручјима у којој ситуацији привреда Градишке може и треба обезбједити значајнију експанзију привредног раста и развоја.

Очекивати је да се значајно повећају приватне инвестиције привредника односно предузетника на подручју Градишке из сљедећих разлога:

- Градишка се налази на изузетно повољној географској, прометној и тржишној позицији (природан улаз из Европске унију у БиХ и Западни Балкан),
- Градишка располаже изузетно повољним и уређеним локацијама за будуће инвеститоре

(уређено грађевинско земљиште уз главне саобраћајнице и у непосредној близини граничног прелаза),

-будући инвеститори домаћи и инострани који су заинтересовани за улагање могу рачунати у неколико наредних година на релативно повољне услове финансирања (довљно кредитних средстава уз повољну каматну стопу),

-постојећа информациона повезаност, брзина успостављања комуникација и дигитализација обезбјеђују погодности у савладавању свих техничко технолошких и маркетиншких питања, и у свему остаје за рјешавање само питање транспорта роба и услуга, што је са локацијске позиције Градишке могуће савладавати ефикасније и повољније него са других подручја.

Посебно се мора дати далеко већи значај пољопривредној производњи, односно производњи хране на ком подручју је потребно преузети све мјере од повећања обрадивих земљишних посједа, обезбјеђења услова за наводњавање, заштите од временских непогода и даљње подршке у опремању пољопривредних газдинстава што ће омогућити ефикаснију и сигурнију производњу. Врло је битно и потребно искористити могућност производње здраве хране, а у чему Градишка због очувања земљишних површина од хемијских супстанци и еколошких услова има значајну шансу.